Pravek

Pravek alebo **prehistória (predhistória)** alebo **preddejinná doba** je prvá a najdlhšia etapa ľudských dejín.

Niekedy sa rozlišujú pojmy:

- pravek: končí vznikom štátov (v marxizme so začiatkom „triednej spoločnosti“) na danom území resp. so začiatkom staroveku/stredoveku
- prehistória (preddejinná doba): končí so začiatkom bohatých písomných správ alebo začiatkom akýchkoľvek písomných správ (v prvom prípade zahŕňa aj tzv. protohistóriu)

Vedecky skúma pravek napríklad prehistória a prehistorická archeológia.

Obsah

Časové vymedzenie

Delenie

Historicko-archeologické delenie

Ekonomické delenie

Geologické delenie

Charakteristika

Pozri aj

Iné projekty

Časové vymedzenie

Začína sa vznikom/prvými nálezmi človeka (okolo 2,6/2,5 miliónov rokov pred Kr., v Európe – okrem Gruzínska – sa nálezy začínajú až okolo 1,2 milióna rokov pred Kr.).

Končí sa podľa rôznych zdrojov:

- a) vznikom prvých štátov (napr. Egypta, Mezopotámie – okolo 3000 pred Kr.; na Slovensku vznikom Nitrianskeho kniežatstva/Veľkej Moravy - okolo 800 po Kr.); na Prednom Východe je to čas identický so začiatkom staroveku
- b) s nástupom protohistorického obdobia (ranej dejinnej doby), teda na Slovensku 450/400 pred Kr. (začiatok laténskej doby); na Slovensku sa možno menej často stretnúť aj s podobnou hranicou 850/800/750/700 pred Kr.(začiatok železnej doby)
- c) v Európe: s nástupom stredoveku (teda tradične 476 po Kr., na Slovensku 500 po Kr.)

Vznik prvých štátov (na Prednom Východe aj na Slovensku) je takmer identický so začiatkom histórie v užšom zmysle, teda obdobia dejín, ktoré je už bohato zachytené písomnými prameňmi.

V egejskej oblasti sa niekedy zvykne ako koniec praveku udávať rok 500 pred Kr., v časti strednej Európy južne od Slovenska okolo začiatku n. l. (začlenenie do Rímskej ríše) a podobne.

Delenie

Historicko-archeologické delenie

- kamenná doba
  - paleolit
  - mezolit
  - neolit
  - eneolit/medená doba/chalkolit
- v Starom svete: bronzová doba
- v Starom svete: železná doba:
  - halštatská doba
  - laténska doba
- v strednej Európe: rímska doba
- v strednej Európe: sťahovanie národov

Eneolitom začína tzv. obdobie kovov (ako opak vlastnej kamennej doby).

Vo vyspelejších oblastiach (Mezopotámia, Egypt, Čína a podobne) končí pravek už neolitom alebo eneolitom, či už z toho dôvodu, že vznikli štáty, alebo jednoducho z dôvodov odlišného tradičného delenia.

Laténska doba až doba sťahovania národov sú (napríklad) na Slovensku tzv. protohistorické obdobie (ktoré sa, ako bolo vyššie spomenuté, do praveku niekedy už nezaraďuje).

Ekonomické delenie

Z ekonomického hľadiska pravek delíme na:

- obdobie prisvojovacieho hospodárstva
- obdobie výrobného hospodárstva - trvá dodnes

Geologické delenie

Z geologického hľadiska pravek spadá do období:

- pliocén
- tzv. „štvrtohory“:
  - pleistocén
  - holocén (poľadová doba) - trvá dodnes

Pozri aj chronostratigrafická tabuľka.

Charakteristika

Pravek je v podstate dejinné obdobie ľudstva, o ktorom nie sú zachované písomné správy, iba doklady ľudskej existencie (kosti) a činnosti (napr. nástroje, náradie, zbrane, šperky), súhrnne označované ako archeologické pramene.

Jadrom štúdia praveku, najmä paleolitu, je vznik a vývoj človeka - pozri pod antropogenéza. Orientačne možno povedať, že druh človek sa prvý raz objavuje v oblasti Starého sveta (Európa, Ázia, Afrika), potom v Amerike a Austrálii veľmi zhruba 10 000 pred Kr.).

Pozri aj

- antropogenéza
- kamenná doba
- bronzová doba
- železná doba

Iné projekty

- Commons ponúka multimediálne súbory na tému **pravek**

Zdroj: „https://sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Pravek&oldid=6962849“

Čas poslednej úpravy tejto stránky je 09:37, 8. január 2020.

Text je dostupný za podmienok Creative Commons Attribution/Share-Alike License 3.0 Unported; prípadne za ďalších podmienok. Podrobnejšie informácie nájdete na stránke Podmienky použitia.